

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep.

0030 OSLO

Deres ref: 12/2542

Oslo, 14. november 2012
Vår ref.: 1698944.1-111695 MJAMAG/MJAMAG
Ansvarlig advokat: Magne Mjaaland

HØRINGSUTTALELSE – FORSLAG OM FORTSATT ALLMENNGJØRING AV TARIFFAVTALE FOR RENHOLDSBEDRIFTER

Vi viser til departementets høringsbrev av 15. oktober d.å.

Vi har flere klienter som berøres av forskriften, og ønsker derfor å avgi høringsuttalelse på vegne av disse.

1 Formålet med allmenngjøring av tariffavtaler

I høringsbrevet står det blant annet at LO har fremsatt begjæring om oppheving av § 2 annet ledd i allmenngjøringsforskriften. Ved vurderingen av dette kravet er det viktig å se hen til at myndighetene har ansett allmenngjøring av tariffavtaler som et virkemiddel for å unngå sosial dumping. I handlingsplanen mot sosial dumping, som ble lagt frem i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett i 2006, er sosial dumping definert på følgende måte:

”Etter Regjeringens vurdering er det sosial dumping av utenlandske arbeidstakere både når de utsettes for brudd på helse-, miljø- og sikkerhetsregler, herunder regler om arbeidstid og krav til bostandard, og når de tilbys lønn og andre ytelser som er uakseptabelt lave sammenliknet med hva norske arbeidstakere normalt tjener, eller som ikke er i tråd med allmenngjøringsforskrifter der slike gjelder. Sosial dumping er i tillegg uheldig for andre arbeidstakere og virksomheter i Norge, fordi det kan føre til en urettferdig konkurransesituasjon med urimelig press på opparbeidete rettigheter og svekket rekruttering til særlig utsatte yrker og bransjer, og fordi seriøse bedrifter kan tape oppdrag og kunder til useriøse aktører”.

* * *

I forhold til lønn viser det som er sitert ovenfor at det primære formålet med allmenngjøring av tariffavtaler er å motvirke at arbeidstakere som utfører arbeid i Norge tilbys en lønn som er uakseptabelt lav.

Arbeidstakere i bedrifter som er omfattet av en annen landsomfattende tariffavtale enn Renholdsoverenskomsten, vil i praksis være vernet mot sosial dumping gjennom de lønns- og arbeidsvilkår som følger av tariffavtale bedriftene er bundet av, og følgelig er det ikke noe som tilsier at de bør ha et "tilleggsvern" i form av at avlønning etter lønnssetser fastsatt i en annen landsomfattende tariffavtale.

2 Forholdet til tariffpartene

Landsomfattende tariffavtaler har etter avtale mellom tariffpartene et fastsatt omfang, som enten er særskilt angitt i en omfangsbestemmelse, eller følger indirekte. Mellom de samme tariffparter kan det være opprettet tariffavtaler som overlapper hverandre, slik at samme type arbeidsoppgaver faller innenfor omfanget til flere avtaler. Når det blir opprettet tariffavtale i en bedrift, tilsier alminnelige avtalerettslige prinsipper at arbeidsgiver og de ansatte må forholde seg til de rettigheter og plikter som følger av tariffavtalen, og at ansatte ikke kan kreve goder som følger av en annen tariffavtale som arbeidsgiveren ikke er bundet av, med mindre dette er særskilt avtalt.

Det bør etter vår vurdering overlates til tariffpartene å avgjøre om arbeidstakere som er omfattet av en landsomfattende tariffavtale, skal lønnes etter lønnssetser i en annen tariffavtale. Vi viser til at dette prinsipp følges i praksis, jf. for eksempel Riksavtalen LO-NHO § 3, hvor det er følgende bestemmelse:

§ 3 Lønnsbestemmelser – fastlønte

Maskinister, reparatører, rørleggere, elektrikere, snekkere, malere, tapetserere, skreddere, pressere, konditorer og bakere og arbeidstakere som er ansatt som sjåfører eller hjelpemann på bil, skal ha den for vedkommende fag tariffmessig fastsatt tidlønn + akkordavsavn i de tilfelle hvor akkordavsavn er fastsatt i tariffen, eventuelt med fradrag for kost og losji i samsvar med satser fastsatt i Riksavtalens bestemmelser.

Dersom LO mener det er urimelig at arbeidstakere i renholdsbedrifter som er omfattet av Riksavtalen lønnes etter den avtalen, er det fullt mulig ved neste tariffrevisjon og fremsette krav overfor tariffmotparten om at opplistingen av ulike yrkesgrupper i avtalens § 3 skal utvides til også å gjelde renholdere.

3 Lønnssats

Det er i høringsbrevet bedt om særskilte merknader til spørsmålet om hvilken lønnssats som eventuelt skal allmenngjøres.

Etter vår vurdering har allmenngjøringsvedtaket i 2011 hatt en lønnsdrivende effekt, fordi det generelle lønnsnivået i realiteten har vært lavere enn normallønnssatsen i Renholdsoverenskomsten. Allmenngjøringen har også bidratt til at en del kjøpere av renholdstjenester har etablert ordninger i egen regi, (dvs. utfører renhold med eget ansatt personell), for å holde kostnadsnivået nede. Allmenngjøringsforskriften virker følgelig konkurransehemmende, fordi renholdsbedrifter er blitt påtvunget et uforholdsmessig høyt lønnsnivå, som ikke gjelder for virksomheter som utfører renhold i egen regi.

At timelønnen som er allmenngjort ligger over det generelle lønnsnivået er i seg selv betenkelig, men det vi oppfatter som mest betenkelig med allmenngjøringsforskriften er at lønnstillegget på hhv. 50 % for arbeid etter kl. 18.00 på lørdager, og 75 % for arbeid på søndager er allmenngjort.

Renholdsoverenskomsten er slik vi ser det tilpasset "kontor- og butikkmarkedet" hvor renhold i all hovedsak foregår på hverdager utenom kontortid/åpningstid.

Innen "turistnæringen" innebærer markedsforholdene at renhold ofte må utføres på søndager, fordi hytter og leiligheter normalt leies ut på uke- eller weekendbasis, hvor søndagene er avreisedag. Renholdsbedrifter som opererer innenfor dette markedet er derfor i praksis nødt til å utføre hoveddelen av renholdet på søndager. De som er ansatt for å utføre arbeidet har vanligvis dette som en ekstrajobb ved siden av skole/studier eller andre gjøremål, slik at det ikke fremstår som noen ulempe å arbeide på søndager, og for en del er dette eneste tidspunkt hvor de har anledning til å arbeide. Renholdsbedrifter oppfatter det derfor som svært urimelig å måtte betale 75 % tillegg for alt arbeid som utføres på søndager, fordi det innebærer at tarifflønnen på kr 156,86 pr. time får et påslag på kr 117,65, slik at faktisk timelønn blir kr 274,50. Plusser man på feriepenge og arbeidsgiveravgift blir den reelle kostnaden for arbeidsgiver kr 341,20 pr. time.

Til orientering nevner vi at det i Riksavtalen LO-NHO er fastsatt følgende lønnstillegg for arbeid på lørdager og søndager:

"For arbeid på lørdager i tidsrommet 14.00 – 24.00 og på søndager i tidsrommet 06.00 – 24.00 utbetales et tillegg på kroner 20,13 per arbeidede time."

* * *

Allmenngjøring av tariffavtaler er som nevnt i pkt. 1 ovenfor ment å verne mot sosial dumping, og i lys av dette oppfattes det å være i strid med intensjonen bak allmenngjøringen av Renholdsoverenskomsten at skolelever/studenter som arbeider noen timer om søndagene med renhold skal ha lovfestet rett til en timelønn på kr 274,50. Til sakens opplysning nevnes at en ufaglært arbeidstaker, som omfattes av Riksavtalen LO-NHO, ved søndagsarbeid vil ha krav på en timelønn på kr 136,96, samt søndagstillegg på kr 20,13, dvs. en samlet godtgjørelse pr. time på kr 157,09. Det er etter vår vurdering uforståelig at ansatte i renholdsbedrifter gjennom allmenngjøringsforskriften skal gis en lovfestet rett til ekstra kompensasjon for søndagsarbeid på kr. 117,65 pr. time, dvs. kr 97,52 mer i timen enn beløpet på kr 20,13 som arbeidstakere omfattet Riksavtalen har krav på for slikt arbeid. I tillegg er også grunnlønnen i Renholdsoverenskomsten kr 19,90 høyere pr. time enn i Riksavtalen, slik at differansen i avlønning for søndagsarbeid utgjør ca 75 % mellom de to gruppene.

Etter vår vurdering bør allmenngjøringen begrenses til å gjelde den faste timelønnen og ikke tilleggene for kvelds- eller helgearbeid. Under enhver omstendighet bør det settes en begrensning i allmenngjøringsforskriften, slik at ansatte må arbeide et visst timetall pr. uke for å få rett til tillegg for arbeid etter kl. 18.00 på lørdager og for arbeid på søndager. Vi viser i den forbindelse til at et slikt prinsipp er lagt til grunn i Landsoverenskomsten Virke – LO/HK hvor det står i pkt. 2.11.2 at deltidsansatte må arbeide 12 timer eller mer pr. uke for å få rett til tillegg for helgearbeid. Bakgrunnen for den bestemmelsen er at det for visse arbeidstakergrupper ikke fremstår som ubekvem med helgearbeid, og derfor har tariffpartene unntatt de fra helgetillegget.

I og med at formålet med allmenngjøringsforskriften er å unngå sosial dumping, bør det være uproblematisk å sette en grense som skissert ovenfor, både fordi dagens regelverk innebærer en utilsiktet favorisering av renholdere som primært utfører arbeid på søndager, samt at konkurransesituasjonen for renholdsbedrifter som opererer innen turistnæringen er blitt betydelig forverret i forhold til det den var tidligere.

Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA

Magne Mjølaland
advokat H